

АКТИВНОСТ НА СОЈУЗОТ

ЗАКЛУЧОЦИ

од одржаното советување на тема: „Технологија и економичност во поризводството на споредни шумски производи“.

СР Македонија располага со релативно големи површини на шуми и шумски земјишта. Меѓутоа, поради слабо квалитетниот шумски фонд и годишен прираст, сечивите етати се мошне сиромашни. Шумските стопанства имаат слаба материјална основа и најголемиот број од нив егзистира на границите на рентабилитетот.

Настојувањето на општеството да ги зачува општо корисните функции на шумата, често оди во насока на ограничување на користењето на шумите. Од друга страна, стагнацијата на цените на дрвните сортименти, наспроти порастот на трошоците на производството и услугите од другите стопански гранки, уште повеќе ја отежнува положбата на шумските стопанства.

Барањето простор за зголемување на доходот и за развој ги упатува шумските стопанства кон максимално користење на внатрешните резерви. Она што порано се сметаше навистина за спореден (повремен) и економски малку интересен шумски производ, сега добива друго, поголемо значење. Веќе се размислува и за воведувањето нови дејности, врз база на поранешните споредни производи: плантажно одгледување на чаеви, лековити и ароматични растенија, производство на шампињони, целосно користење на шумските плодови, семиња, развој на ловното стопанство и т.н.

Со развојот и користењето на споредните шумски производи се ангажира населението од пасивните ридско-планински краишта, со што се помага во нивниот развој. Со тоа споредните шумски производи и споредните дејности имаат карактер на мало стопанство.

Шумите на СР Македонија се богати со споредни шумски производи. Тие досега недоволно се искористени, иако последните години се забележува пораст на откупот. Побрзиот развој е успорен од следниве причини:

- несреденоста на пазарот на тие производи;
- неинформираноста и недоволната стручна подготвеност на стручниот кадар во одделните шумски стопанства за технологијата на користењето на тие производи;
- недостигот на обртни средства во сезоната на собирањето на производите;
- екстензивното користење на некои производи понекогаш доведува до уништување на потенцијалниот извор на производот. Поради нестручното собирање на производите, кое не е усогласено со нивната биологија, во повеќе случаи треба да изминат повеќе години за да може тој природно се обнови (планинскиот чај, голем број од ароматичните и лековитите растенија се корнат и тотално истребуваат на поголеми површини и т.н.).

Можностите за одгледување крупен дивеч во шумските екосистеми на Македонија се мошне значајни, а особено срнскиот дивеч и други видови.

Врз база на поднесените реферати и дискусијата што произлегла на советувањето, а со цел да се помогне интензивирањето на користењето на споредните шумски производи и за развој на споредната дејност во шумарството, нужно е да се преземе следното:

1. Неопходно е да се изработат програми за користење на секој шумски производ во секое шумско стопанство и за целата република. Во програмата да се искаже постојниот природен потенцијал, да се пропише технологија за користење на производите, која ќе гарантира трајност во користењето на некои производи.

2. За одредени споредни дејности во шумарството, како што се семенарството и расадничкото производство, неопходно е да се изработи програма која ќе ги реши основните организациони и економски проблеми на ниво на Републиката. Таквата програма треба да биде прифатена од сите заинтересирани производители и да се спроведува доследно и долгорочно. Со тоа да се гарантира ред и рентабилност до оптимални граници.

Проблематиката на шумското стопанство и производството на шумски садници да се проучи и дискутира на посебно советување. На тоа советување неопходно е:

- да се постигне согласност за собирањето шишарки од шумите и нивна доработка во трушницата во Берово (постои самоуправна спогодба);

— да се постигне согласност меѓу производителите на шумски садници за реонирање на производството, со цел да се окрупни и рационализира и да се постигне економичност;

3. За одредени дејности, како што е производството на шампињони, плантажи од орев, костен, леска, малини, шипки и др. потребни се значителни банкарски средства — кредити. За таа цел неопходно е да се заинтересираат банките, за да се планират и обезбедат потребните кредити. Им се препорачува на крупните шумско-производствени системи да покренат акција за постигнување поволен кредитен третман кај банките за плантажирање на орев, костен, леска, малина, шипка и др. шумски видови.

4. Користењето на споредните шумски производи има значење за развојот на таканареченото мало стопанство. За него треба да бидат заинтересирани, покрај шумарството, општите и основните банки и други фактори. Како извор на примарни и секундарни сировини за домашната преработувачка индустрија и за извоз, исто така, треба да има поволен третман во системот на општественото планирање и кредитирање.

5. Ловното стопанство да се вклучи во другите производствени активности на шумските стопанства.

Со уредувањето на ловиштата за крупен дивеч и со преминувањето на чисти економски односи во искористувањето на дивечот, може да се обезбедат доволно средства за покривање на трошоците од стопанисувањето со ловиштата и за проширена репродукција.

6. Им се препорачува на заинтересираните шумски стопанства за користење на споредните шумски производи да формираат посебни одделенија, кои ќе работат на ниво на пресметковни единици со посебно евидентирање на доходот и стимулирање на развојот на дејноста.

7. Неопходно е ангажирање на постојните научно-истражувачки организации заради проучување на биологијата, екологијата и економијата на одделни споредни производи и за изработка на студии и инвестициони програми. Во таа дејност може да учествуваат и развојните одделенија на „Треска“, „При Бор“ и други сложени организации и организации на здружен труд.

8. Неопходна е изработка и печатење на прирачник за споредните шумски производи. За таа цел да се ангажираат нашите научни и стручни кадри од овие области.

Финансирањето за изготвување на овој прирачник да биде преку Заедницата за научни дејности и со соодветна партиципација од стопанството.

9. Задача на организациите за промет со споредните шумски производи е да им понудат на шумските стопанства долгорочна програма за откуп на производството со определени цени и со авансирање на дел од откупот. На тој начин ќе се обезбеди сигурност во откупот и пласманот на производите. До колку е потребно, да се потпишат и соодветни самоуправни спогодби.

10. Неопходно е да се насочи приливот на девизни средства остварени од извозот на споредните шумски производи во СР Македонија. Притоа дел од остварените девизни средства според Законот да им се стават на располагање и на шумските стопанства — производители и собирачи на споредните производи. Работната организација „Алкалоид“ да организира составок со шумските стопанства заради начелен договор за соработка.

11. Се препарачува шумските стопанства да посветат внимание и на пчеларството. Да стапат во врска со подрачните пчеларски организации заради соработка. Да се проучат можностите за формирање сопствени пчеларски единици врз економска основа.

12. Да се настојува преку шумско-стопанските основи да се поттикнуваат шумските стопанства да посветат поголемо внимание на користењето на споредните шумски производи.

Комисија за заклучоци